

**PÄIJÄT-HÄMEEN KORJATUN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSEN VIRANOMAISNEUVOTTELU (MRL § 66 JA MRA § 11)**

Paikka: Päijät-Hämeen liitto, Hämeenkatu 9, Lahti, 2. krs., kokoushuone Vellamo
Aika: 17.5.2016 klo 10:00 – 12:35
Kutsutut: Lista kutsutuista, ilmoittautuneista ja läsnäolijoista on liitteenä
Läsnä: Hämeen ELY-keskus: Kirsti Nieminen, Tommi Muilu
Uudenmaan ELY-keskus: Liisa-Maija Thompson, Mirja Hyvärinta
Liikennevirasto: Tapani Kajamaa, Tuula Säämänen
Maa- ja metsätalousministeriö: Raija Seppänen
Puolustusvoimat: Eero Ruotsila, Seppo Kesänen
Päijät-Hämeen liitto: Jari Salonen, Jari Parkkonen, Tapio Ojanen, Riitta Väänänen, Mirja Karila-Reponen, Tanja Gangsö
Uudenmaan liitto: Aila Elo
Ympäristöministeriö: Juha Nurmi

Muistio**1. Avaus ja järjestäytyminen**

Maakuntahallituksen ja maankäytön ohjausryhmän puheenjohtaja Jari Salonen avasi neuvottelun.

Kokouksen puheenjohtajana toimi maakuntahallituksen puheenjohtaja Jari Salonen ja sihteerinä suunnitteluavustaja Tanja Gangsö.

Läsnäolijat esittäytyivät ja läsnäolijat kirjattiin muistioon.

Muistio lähetetään sähköpostilla läsnä olleille tarkastamista varten, tarkistetun muistion varmentavat puheenjohtaja ja sihteeri ja tarkistettu muistio lähetetään kaikille kutsutuille tiedoksi.

2. Päijät-Hämeen maakuntakaavatyön tilanne ja eteneminen

Riitta Väänänen kertoi maakuntakaavatyön etenemisestä ja jatkosta tämän viranomaisneuvottelun jälkeen.

3. Lausuntokierroksen palautteen huomioon ottaminen ja kaavaehdotukseen tehtävät muutokset

Muistion liitteenä ovat tilaisuudessa käytetyt diat. Esityslistan liitteenä oli yhteenveto, johon on lisätty keltaisella saadut lausunnot sekä esitykset vastineiksi ja kaavaehdotukseen tehtäviksi muutoksiksi (toimenpiteet).

Yhteenveto muistutuksista ja lausunnoista on järjestetty kaavasunnittelun vastuualueiden mukaisesti taulukkoon niin, että samaan asiaan tulleet muistutukset ja lausunnot ovat peräkkäin. Asiaa koskeva vastine ja mahdolliset toimenpiteet (muutokset) on esitetty yhteisesti samaa asiaa koskien.

Maa- ja metsätalousministeriö ei toimittanut lausuntoa määräaikaan mennessä, joten ministeriön edustajalle annettiin ensimmäiseksi puheenvuoro. Muut puheenvuorot esitettiin Päijät-Hämeen liiton esittelyjen yhteydessä.



Maa- ja metsätalousministeriön puheenvuoro

Maakuntien erilaisuudesta johtuen maakuntakaavaprosessit ja maakunnan sisäiset painopisteet ovat erilaisia, ja kaava olisi hyvä keskittää oleellisiin asioihin. Maakuntakaava on kuitenkin ohjeellinen, ja sen luonteelle pidettiin ominaisena mahdollistava ja väljyyttä antava, joka myös suhteutettaisiin kokeellisemmin maakuntaohjelmaan ja – suunnitelmaan.

Suositeltiin jatkossakin kokonaismaakuntakaavan laadintaa ja vaihekaavoista luopumista toivottiin.

Vahvan sektorilainsäädännön vuoksi toivottiin välttämään lakien kanssa päällekkäistä sääntelyä.

Maa- ja metsätalousmaan kaavoittamista, jokamiehen oikeutta, peltomaan arvojen vaalimista tai luonnon toiminnan ohjaamista pitäisi välttää lainvoimaisella paperilla.

Pohdittiin, onko tarkoituksenmukaista esittää kulttuuri-, maisema- ja suojeluarvoja maakuntakaavakartalla. Mahdollisesti voisi korvata rekisterillä, josta arvot voitaisiin käydä tarkistamassa.

Käytiin läpi vastuualueittain keskustellen lausuntojen vastineet ja toimenpiteet niiden johdosta.

Riitta Väänänen

Ympäristöministeriö esitti, että Päijät-Hämeen maakuntakaava on laadittu sen luonteen mukaan väljäksi ja mahdollistavaksi, mutta pohti millainen ohjausvaikutus sillä on kuntakaavoitukseen. Kaavasta ei yhdyskuntarakenteen kehittämisen osalta selkeästi ilmene, millaista muutosta halutaan, eikä esimerkiksi täydennysrakentamiseen soveltuvia alueita.

Seuraavalle kaavakierrokselle ympäristöministeriö pyysi pohtimaan, miten kaavan ohjausvaikutusta kuntakaavoituksen voitaisiin kehittää etenkin yhdyskuntarakenteen kehityksen ohjaamisessa. Nykyinen merkintätapa jättää varsin paljon vapautta kuntakaavoitukselle ratkaisujen tekemiseen.

Tuotiin esille Keski-Suomessa toteutettava Matake -hanke, jossa tunnistetaan kaupunkiseudun ja maaseudun erityyppisiä taajamia maakuntakaavojen taajamatoimintojen aluevarausten osoittamisen pohjaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toi esille, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden käyttöön on haettu muutosta, mutta ovat vielä käytössä.

Ympäristöministeriö pohti, onko Okeroisten taajama-alueella mahdollisuudet riittävälle väestöpohjalle uuden liikenneaseman toteutumiseen ottaen huomioon alueen kulttuuriympäristön ja maiseman arvot. Uusien asemansuutujen taajama-alueiden väestöpohjan riittävyttä pidettiin tärkeänä asemien toteuttamisen kannalta. Uudellamaalla on esitetty asemien taajama-alueiden mitoitusta koskeva suunnittelumääräys.

Liikennevirasto toi esille, että tehdyn selvityksen mukaan Henna ja Hennala ovat liikenneasemia, joilla on mahdollisuus toteutua. Pohdittiin, haluaako Lahti etäännyä Helsingistä, koska pysähdykset asemilla pidentävät matkaa ajallisesti. Päijät-Hämeen liitto toi esille, että kyseiset asemat ovat ensimmäisessä vaiheessa toteutettavia ja pidemmällä aikavälillä muut asemat. Huomioitiin myös Helsinki – Lahti välillä kulkevan nopeampia ja hitaampia junia, joten etäisyys Helsinkiin ei juuri-kaan kasva.



ELY-keskus nosti myös esiin maakuntakaavan ohjausvaikutuksen. Tuotiin esille, että Nostavalla olisi syytä hillitä asumisen kehittymistä uuden kehätien vääriä puolelle ja näin edistää tarpeeksi ison väestöpohjan rakentamista ja uuden aseman toteutumista.

Liikennevirasto huomioi, että Nostava nähdään yksityisenä logistiikkahankkeena ja todennäköisesti henkilöliikenne toteutuu muuten kuin junalla.

Merkittävänä huolena liikennevirasto näki Orimattilan Tuuliharjan uuden eritasoliittymän ja vähittäiskaupan suuryksikön, jotka sijoittuvat Suomen tärkeimmän moottoriväylän varrelle, johon ei uusia eritasoliittymiä perusteta kuin erityisellä syyllä. Myös vähittäiskaupan suuryksikön toteuttaminen ilman kunnollista tiesuunnitelmaa voi aiheuttaa sen, että liikenne tulee kulkemaan palvelualueen kautta.

ELY-keskuksen kanta uuden Hennan alueen Tuuliharjan eritasoliittymän avaamisesta muulle maankäytölle oli, että se voidaan toteuttaa vain, jos maankäytöllä on seudullinen tarve ja yhteys maantielle 140 on toteutettu. Päijät-Hämeen liitto esitti, että Tuuliharjan vähittäiskaupan suuryksikön km10 suunnittelumääräys Hennan alueesta korjataan, ja varmistetaan sopivuus vielä sähköpostitse lausunnon antajilta.

Uudenmaan liiton edustaja totesi, että Päijät-Hämeen maakuntakaavan kaupan ratkaisu on kaupan mitoituksen osalta mahdollistava, mutta ongelmana saattaa olla maakuntakaavan seudullisen ohjausvaikutuksen väheneminen. Päijät-Hämeen maakuntakaava ei ollut mukana ympäristöministeriön maakuntakaavojen vähittäiskaupan palveluverkkoselvityksiä koskevassa PALMA-hankkeessa. Uudenmaan liitossa on meneillään selvitys, jossa on vertailtu eri maakuntien kaupan ratkaisuja. Kaupan merkintöjen lukumäärien tai mitoituksen vertaaminen suoraan ei ole olennaista, vaan vertailulukuja pitää suhteuttaa kunnan väestöön. Selvityksessä Päijät-Hämeen vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoituksessa asukasta kohti (7,6 k-m²/as.) on samaa luokkaa kuin Kymenlaakson kaupan mitoitus (6,4 k-m²/as.). Toinen Päijät-Hämeen vastineessa esitetty toivottu vertailumaakunta, Kanta-Häme, on mitoituksessaan (3,2 k-m²/as.) lähellä Uudenmaan vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitusta (2,2 k-m²/as.).

Ympäristöministeriö huomioi tilaa vaativan kaupan ja erikoistavarakaupan mitoituksen olevan huomattavan suuri nykytilanteeseen verrattuna. Ostovoiman siirtymän laskemisen osalta toivottiin vielä selkeyttä selvityksiin. Toivottiin myös ostovoiman siirtymän kuvaamista selvityksessä kuntakohtaisesti. Pohdittiin, onko tilaa vaativan kaupan saavutettavuutta tarkasteltu muista kunnista lähestyttäessä eri kulkumuodoilla ja millaisia vaikutuksia suuryksiköllä on kehätien liikenteen sujuvuuteen Nostavassa.

Tapio Ojanen

ELY-keskus muistutti, uuden toiminnan sijoittamisessa pohjavesialueille lähtökohtana olevan, että riskitoiminnot sijoitetaan aina pohjavesialueiden ulkopuolelle. Pyydettiin muuttamaan suunnittelumääräystä: *Pohjavesialueille riskejä aiheuttavat uudet toiminnot sijoitettava ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelle.* Huomioitiin, että Kukonkankaan maa-ainestenottoalue eo8 sijaitsee yhden tärkeimmän vedenottamon valuma-alueella. Muistutettiin vielä että yleisesti maa-ainesten otto pitäisi porrastaa.

Päijät-Hämeen liitto esitti, että Kukonkankaan maa-ainestenottoalueen eo8 poistamista mietitään vielä liitossa. Huomioitiin, että pohjavesialueille toiminnan sijoittamisesta ei voida olla ehdottomia ja verrattiin uuden kehätien rakentamista vähemmän merkittävälle pohjavesialueelle. Todettiin, että suunnittelumääräys jätetään ennalleen.



Puolustusvoimat korosti, että tuulivoimatoimijat pyytäisivät ajoissa puolustusvoimien lausunnon tuulivoima-alueita perustettaessa.

Mirja Karila-Reponen

Ympäristöministeriö muistutti, että maakuntakaavaa hyväksyttäessä on oltava riittävä varmuus siitä, ettei kaavaratkaisu todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojeluperusteina olevia luonnonarvoja. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa on pääosin otettu hyvin huomioitu luonnonarvot, mutta selvitystä Järvenpään ja Rekolan tuulivoima-alueiden vaikutuksista Sysmän lintuvesien Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan alueeseen on syytä vielä täsmentää.

Päijät-Hämeen liitosta muistutettiin, että maakuntakaavatasolla ei suunnitella tuulimyllyjen sijoittelua, tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon lintujen käyttäytyminen. Maakuntakaavan tuulivoima-alueilla on asiantuntijan arvio nykytilanteesta.

Ympäristöministeriö toi esille, että edellisessä viranomaisneuvottelussa ympäristöministeriön antama palaute tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden valtakunnallisten maisema- ja rakennetun kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamisesta on otettu hyvin huomioon.

Maa- ja metsätalousministeriö toi esille, että maaseutu- kaupunki –luokitus on tehty MMM:n, Tilastokeskuksen ja SYKEN yhteistyönä.

Lopuksi todettiin Päijät-Hämeen maakuntakaavatyön olleen hieno ja pitkä prosessi hyvällä ja tiiviillä yhteistyöllä. Seuraavaa kaavakierrosta pyydettiin viemään enemmän strategisia valintoja kohti, menemättä yksityiskohtiin, mutta ohjaavan kuitenkin kuntien kaavoitusta riittävästi.

4. Tilaisuuden päättäminen

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden 12:35.

Jari Salonen
puheenjohtaja

Tanja Gangsö
sihteeri

Liitteet:

- Viranomaisneuvottelun diaesitys
- Kutsutut/Ilmoittautuneet /Läsnä olleet -lista
- Päijät-Hämeen liiton kotisivuilta osoitteesta: <http://www.paijat-hame.fi/maakuntakaava/maakuntakaava-2014-valmistelussa/> löytyvät saadut lausunnot, lausunnolla olleet kaava-asiakirjat ja kaavaa varten laaditut selvitykset